

GONDOLATOK A TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS KÖRNYEZETTUDATOSSÁG OKTATÁSÁRÓL – A ZSOLNAI MÓDSZER NÉHÁNY TAPASZTALATA

Ziegler Ildikó^{1*}, Reményi Zsuzsanna²

¹*Richter Gedeon Nyrt, 2510 Dorog, Esztergomi út 27.*

²*DOKI Zrínyi Ilona Általános Iskola, 2510 Dorog, Bécsi út 45.,*

A természettudományok és a környezettudatosság kérdése minden, az oktatásban (is) tevékenykedő kollégát érintő kérdés. Mind tárgyi, mind módszertani szempontból érdekes számunkra, hogyan lehet átadni ezeket a tudásanyagokat a következő nemzedéknek? Érdemes tehát ebbe az irányba egy kis kitekintést tenni. A kutatók általában az egyetemi oktatásban vesznek részt, és mint oktatóknak, nagyon fontos számunkra a minőségi oktatás különböző szintjeinek ismerete és megteremtése. A tehetségeket egyetemi szinten a tudományos diákkör keretében tudjuk bevonni a kutatómunkába, egy-két egyszerűbb kutatási feladat megoldásával bízva meg a hallgatót. Ezáltal a tananyagot meghaladó, tudományos igényű önképzés, valamint a diákköri munka során elért egyéni vagy kollektív eredmények szakmai körben történő ismertetése valósul meg. Az intézményi diákköri konferenciáról továbbjutó munkák az Országos Tudományos Diákköri Konferencia keretében, 16 tudományi szekcióban mérettetnek meg. Az egyetemi tudást azonban már a középiskolai tanulmányok megalapozzák. Itt is lehetőség van a tehetségek egyéni foglalkoztatására. Erre többféle keret kínálkozik: ilyen az 1996-ban indult KutDiák mozgalom, valamint a középiskolai szakmai és tanulmányi versenyek és a diákolimpiák. A Kémiai diákolimpiák résztvevőinek felkészítésében az ELTE TTK munkatársai oroszánrészt vállalnak már hosszú évek óta.

Talán kevésbé ismert, hogy bizonyos alternatív pedagógiai rendszerek már az általános iskolákban is lehetőséget adnak a tehetségkutatás hasonló formáira. Ezek közül a legismertebb és legeredményesebb a Zsolnai-módszer, más néven az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program. Ennek középpontjában a gyerekek bevonása az aktív munkába, a szisztematikus szemlélet megmutatása és ezáltal egy tudományközpontú szemlélet elsajátítása áll mind a tanteremben vagy, pl. az Erdei Iskola megszervezésével [1]. “A tudományos munka alapjait már általános iskolában meg lehet tanítani” [2] Figyelembe kell venni természetesen az életkori sajátosságokat. A program sikerét mutatja, hogy az ÉKP huszadik évében hazánkban negyven iskola működött az ÉKP keretei között [3]. A tehetséggondozás egyik színtere az ÉKP-s iskolákban 1997/98-as tanév óta évente, 10-14 éves gyerekek részére megrendezett Kutató Gyerekek Országos Konferenciája, ami az egyetemi TDK-hoz hasonlóan felmenő rendszerben történik. A tapasztalat azt mutatja, hogy mind az ismeretterjesztő, mind a kutatás-módszertani szekcióban elsősorban humán tárgyak területén születnek munkák, de a környezetvédelem is rendszeresen megjelenik a tárgyalási témák között. Illusztrációként Dorogon, a DOKI Zrínyi Ilona Iskolában készült ilyen irányú dolgozatokat tekintjük át.

[1] Reményi Zs.: Barangolás hazai tájakon, *Zrínyi Ilona Ált. Isk.*, Dorog, 2007.

[2] Bezdóm I., 67(17-18), *Köznevelés* (2011) 15-16.

[3] Zsolnai J., Kiss É., Kovács L. (Szerk.): Az értékközvetítő és képességfejlesztő pedagógia iskolái, *Veszprémi Egyetem ÉKP Országos központja*, Pápa, 2002.